

Pokročilé metody speciální pedagogiky

Martina Semerádová

Bazální stimulace

- Bazální stimulace je vědecký pedagogicko-ošetrovatelský koncept podporující vnímání, komunikaci a pohybové schopnosti člověka.
- je komunikační, interakční a vývoj podporující stimulační koncept, který se orientuje na všechny oblasti lidských potřeb. Bazálně stimuluji ošetrovatelská péče se přizpůsobuje věku a stavu klienta.
- Základním principem konceptu je zprostředkovat člověku vjemy ze svého těla a stimulací vnímání organismu mu umožnit lépe vnímat okolní svět a následně s ním navázat komunikaci.
- Základními prvky konceptu jsou **pohyb, komunikace a vnímání** a jejich úzké propojení. Na klienta je pohlíženo jako na partnera a jsou respektovány jeho zachovalé schopnosti v oblasti vnímání, lokomoce a komunikace.

Bazální stimulace

- **Prvky základní stimulace:**
- Somatická stimulace
- Vestibulární stimulace
- Vibrační stimulace

Bazální stimulace

Nástavbová stimulace:

- Optická stimulace
- Auditivní stimulace
- Taktilně-haptická stimulace
- Olfaktorická stimulace
- Orální stimulace

Bazální stimulace

- <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1096060107-klic/210562221700003/>

Video trénink interakcí

- Videotrénink interakcí (VTI) je považován za krátkodobou a intenzivní formu pomoci, kde centrálním tématem intervence je podpora a rozvoj komunikace, popř. její obnovení, pokud již došlo k jejímu narušení.
- Hlavním médiem je videozáznam běžných situací, nejdůležitější částí práce s klientem je pak rozhovor nad vybranými úseky tohoto záznamu. Pracovník dochází do rodiny a natáčí krátké sekvence interakcí, ze kterých pak vybírá ty, které pomáhají vytvářet významný a konstruktivní rozdíl oproti dosavadnímu pohledu rodiny. Takové úseky se silnou výpovědí si poté společně s klienty (většinou rodiči) na mikroúrovni prohlížejí a reflektují je s důrazem na možné zdroje.

Video trénink interakcí

- Metoda VTI má svůj domov v Holandsku. V polovině 80. let začali pracovníci domova pro narušenou mládež (De Widdonck) zkoumat, jak působí sociální okolí na dítě, jaké je rodinné klima a jak fungují vztahy v rodině, jaký mají tyto rodinné vztahy vliv na dítě a jaký mají vliv na intenzivní práci s dítětem v pobytovém zařízení, na jeho schopnost navazovat a udržovat nové sociální vztahy.

Video trénink interakcí

- Ve VTI pracujeme s rodinou v rámci jejího přirozeného prostředí. • VTI se napojuje na aktuální prožitky a na otázky vztažené k „tady a teď“. • VTI se orientuje zásadně podle přání klientů a je zaměřen na flexibilní, dobře srozumitelné, pozitivně formulované a krátkodobě dosažitelné cíle. • Základním médiem je videozáznam, základním nástrojem terapeuta je rozhovor. • VTI klade důraz na pozitivní zpětnou vazbu. Pozitivní momenty kontaktu mezi rodiči a dětmi jsou posilovány a dále rozvíjeny. Jsou vyzdvihovány silné stránky rodiny spíše nežli problém. • VTI je založeno na společné práci terapeuta s rodiči. Pracujeme s rodiči spíše nežli pro ně nebo dokonce za ně. • Základním postojem je aktivování rodičů namísto déletrvajících kompenzování (nabízení řešení). • VTI se rozvíjí na poznacích systémových teorií, kdy v centru pozornosti stojí celý rodinný systém, nikoli dítě jako nositel symptomu (tzv. „problémové“ dítě).

Video trénink interakcí

- Vývojové schéma interakcí

Snoezelen

- Multismyslová relaxační **místnost Snoezelen vychází z konceptu BZ**
- Pobyt v této na první pohled velmi atraktivní místnosti velmi důmyslně kloubí příjemné s užitečným. To, co původně vypadalo jako zajímavá forma relaxace v poslední době získává zcela nový rozměr. Nejnovější objevy z oblasti fungování mozku, výzkumy neuroplasticity mozku a fungování smyslů ukazují, že terapie ve Snoezelenu má mnohem větší přínosy, než se původně předpokládalo.

Snozelen

- Název metody je odvozen od holandských slov čichat a dřímat. Metoda se začala rozvíjet v sedmdesátých letech minulého století v Nizozemí. Jejím cílem bylo aktivizovat klienty s několikanásobným postižením prostřednictvím smyslů.
- Terapie se většinou odehrává ve zvláštním prostředí, které slouží k multismyslové stimulaci. Místnost je zajímavě barevně řešená. Jsou v ní různé bublinkové sloupy, hvězdy na stropě, aromatická lampa, měkké posezení. Důležitá je i možnost změnit prostředí podle věkové kategorie klienta.
- V první řadě působí jako relaxační metoda. Vědci ale prokázali, že zlepšuje naše zdraví. Odstraňuje totiž stres, zlepšuje stavy deprese a tlumí agresivitu.

Snozelen

- <https://www.youtube.com/watch?v=ZIZfO42Uhlo>

Bílá místnost

- evokuje **prostředí podobné prostředí dělohy**
- terapie je připravena klientovi na míru, využíváme při ní zrakové, sluchové, hmatové, čichové i chuťové podněty, dokážeme tak zapojit opravdu **všechny smysly**.

Psychomotorika

- psychomotorika představuje v tom nejširším slova smyslu úzké spojení psychiky (duševních procesů) a motoriky (tělesných procesů, pohyb).
- V užším smyslu představuje psychomotorika souhrn pohybových motorických aktivit člověka, které jsou projevem jeho psychických funkcí a jeho psychického stavu.
- Kořeny psychomotoriky coby zábavné výchovy pohybem spadají do období 20. let 20.století, kdy ve Francii vznikala léčebná tělesná výchova pro mentálně postižené. Cílem léčebné tělesné výchovy nebyl výkon, ale právě prožitek z pohybu, na jehož základě se zlepšovaly některé psychické funkce nemocných a postižených pacientů.

Psychomotorika

- jedná se o formu pohybové aktivity, která klade důraz na prožitek z pohybu nikoli na výkon.
- Cílem psychomotoriky je tedy především prožitek z pohybu, vytváření bio-psychosociální pohody, upevňování pozitivního vztahu k pohybové aktivitě, osobní růst, zdraví, rozvoj pohybových dovedností.

Psychomotorika

- <https://obchod.portal.cz/pedagogika/hry-pro-rozvoj-psychomotoriky/>
- https://www.youtube.com/watch?v=5885jL_JhUA

ABA terapie

- Behaviorální analýza je vědecky ověřený přístup k porozumění chování, a jak je toto chování ovlivněno okolím. V této souvislosti, „chování“ se vztahuje na činnosti a dovednosti. „prostředí“ zahrnuje vlivy – fyzické či sociální, které se mohou měnit nebo mohou mít vliv na chování jedince.
- Behaviorální analýza se zaměřuje na postupy, které vysvětlují jak se učit. Pozitivní posílení je jedním z těchto principů. Pokud po určitém typu chování následuje nějaký druh odměny, chování se bude pravděpodobně opakovat. Během několika desetiletí výzkumu, se obor behaviorální analýzy stále rozšiřoval o mnoho postupů ke zlepšení chování a k omezení typu chování, které může škodit nebo narušovat proces učení.

ABA terapie

- <https://video.aktualne.cz/dvtv/matka-autisty-stat-nenabizi-nic-terapie-stoji-22-tisic-mesic/r~9156627e67bc11e9ae850cc47ab5f122/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=s--KjdxerR20&t=1s>

Scaffolding

- Prostředky a strategie, které žákům usnadní práci s náročným textem nebo obsahem nebo jim pomohou překonat jazykovou náročnost úlohy, se v odborné didaktické literatuře označují souhrnným termínem „scaffolding“. Scaffolding doslova znamená „opora, lešení“ a také „stavění lešení“
- Jednou ze specifických rovin scaffoldingu je **práce s textem, jeho přizpůsobení a strukturování**, stejně jako vhodně zvolené úlohy. V následujícím přehledu představíme několik metod scaffoldingu, které žákům mohou pomoci uvedené obtíže překonat. Představujeme obecné zásady scaffoldingu napříč aktivitami a v různých fázích vyučovací hodiny s vysvětlujícími komentáři.

Scaffolding

- <http://clil.nuv.cz/metodologie-clil/11-planovani-a-struktura-clil-hodin/12-6-strategie-zvana-scaffolding.html>